

Edukacja IPN

<https://edukacja.ipn.gov.pl/edu/oben/lodz/wystawy-w-regionie/przyjdz-i-zobacz/180213,8-marca-w-78-rocznice-malego-Arsenalu-zapraszamy-do-odwiedzania-wystawy-plenerow.html>

19.05.2024, 16:25

8 marca - w 78. rocznicę „małego Arsenалу” zapraszamy do odwiedzania wystawy plenerowej „Pokolenie Baczyńskiego”

Na jednej z plansz prezentujemy sylwetkę dh. Jerzego Miecznikowskiego, jednego z inicjatorów (drugi zastępca dowódcy) i uczestników akcji odbicia z więzienia NKWD i UB przy ul. Kurkowej w Łowiczu kolegi z Szarych Szeregów - Zbigniewa Fereta ps. Cyfra. Akcja ta miała miejsce 8 marca 1945 r., odbyła się bez jednego wystrzału, a w jej wyniku uwolniono 70 więźniów. Przez wiele powojennych lat uczestnicy akcji wysyłali sobie 8 marca w okolicznościowe pozdrowienia „z okazji Dnia Kobiet”.

Od 9 grudnia 2022 r. na łódzkim Teofilowie przed Sanktuarium Miłosierdzia Bożego przy ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, tuż obok sąsiadującego z parafią Zespołu Szkół Katolickich im. Jana Pawła II, prezentowana jest na stałe wersja regionalna wystawy „Pokolenie Baczyńskiego”.

Poza panelami ogólnopolskimi, znalazły się na niej plansze poświęcone postaci **dr. Marka Edelmana** - ostatniego przywódcy powstania w getcie warszawskim, wybitnego łódzkiego lekarza i społecznika, działacza opozycji demokratycznej w okresie PRL.

Wyeksponowana została sylwetka **prof. Haliny Szwarz**, jednej z najlepszych agentek wywiadu Armii Krajowej, po wojnie lekarza, a w 1975 r. twórczyni Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce.

Swoje miejsce znalazła tu również postać **dh. Jerzego Miecznikowskiego**, jednego z inicjatorów i uczestnika „małego Arsenалу”, przeprowadzonej bez jednego wystrzału 8 marca 1945 r. akcji odbicia z łowickiego więzienia UB/NKWD siedemdziesięciu żołnierzy Armii Krajowej, w tym kolegi - Zbigniewa Fereta „Cyfry”. Po wojnie cenionego instruktora ZHP, przewodnika, nauczyciela, postaci legendarnej dla łódzkiego harcerstwa.

□ □ □

Inspiracją dla twórców wystawy IPN o przedstawicielach wyjątkowego pokolenia, urodzonego na początku dwudziestolecia międzywojennego, był ustanowiony w 2021 r. Rok Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

W 1939 r. większość rówieśników Baczyńskiego zdawała maturę. Ich plany i marzenia na dorosłe życie przekreśliła wojna. Po jej zakończeniu ci, którzy przeżyli, pielęgowali wartości, w których wyrastali w niepodległej Polsce, stali się przewodnikami duchowymi, lekarzami, nauczycielami, naukowcami, wielu z nich służyło wsparciem kolejnym pokoleniom stawiającym opór komunistycznemu zniewoleniu. Przenosili etos dawnej Rzeczypospolitej do Polski odrodzonej po 1989 r.

W pokoleniu Baczyńskiego były postacie znane, jak Karol Wojtyła, ale także wielu „cichych” bohaterów. Ich wszystkich postanowiliśmy przypomnieć.

Wystawa powstała w Biurze Edukacji Narodowej IPN. Autorką części regionalnej jest Marzena Kumosińska, pracownik OBEN IPN w Łodzi.

P1010018

P1010020

P1010025

Jerzy Miecznikowski

1924–2011

Urodził się w Łowiczu, należał do ZHP.
Born in Łowicz, he was a member of the Polish Scouting and Guiding Association (ZHP).

◀ Fot. ze zbiorów rodzinnych Michała Pisarkiego
Photo from the family collection of Michal Pisarki

wojna / war

We wrześniu 1939 r. służył w Wojskowym Pogotowiu Harcerzy, następnie w konspiracyjnym harcerstwie – łowickim hufcu Szarych Szeregów „Łoza”. Uczestniczył w akcjach małego sabotażu, od września 1944 r. był dowódcą III drużyny Grup Szturmowych. Po sowieckich aresztowaniach wśród żołnierzy AK był jednym z inicjatorów „Małego Arsenalu” – przeprowadzonej bez jednego wystrzału akcji uwolnienia 8 marca 1945 r. z więzienia NKWD-UB w Łowiczu ok. 70 żołnierzy AK, w tym kolegi – Zbigniewa Fereta, „Cytry”.

In September 1939, he served in the War Scouts Service, and later engaged in underground scouting – in the Łowicz „Łoza” Troop of the Grey Ranks. He took part in minor acts of sabotage. From September 1944 on, he was a commander of the 3rd squad of Assault Groups. After the Soviet arrests of Home Army soldiers, he was one of the initiators of the „Small Arsenal” – an action carried out without a single shot to free about 70 Home Army soldiers, including his colleague Zbigniew Feret, alias „Cytry”, from the prison run by NKVD and the Polish Department of Security in Łowicz on 8 March 1945.

▼ W 1952 r. Jerzy Miecznikowski został aresztowany pod zarzutem nieujawnienia arsenału broni i skazany na 12 lat więzienia. Wyzwolono go w 1955 r. (fot. AIPN)

In 1952, Jerzy Miecznikowski was arrested on suspicion of failing to disclose an arsenal of weapons and sentenced to 12 years in prison. He was released in 1955 (photo: AIPN)

Po amnestii i ujawnieniu w 1947 r. Jerzy Miecznikowski ukończył AWF w Warszawie. Był instruktorem harcerskim, przewodnikiem i nauczycielem. Po reaktywowaniu ZHP w 1956 r. przez wiele lat był w związku ideowym nieformalnej opozycji wobec władz chorągwiowych i Kwatery Głównej. W latach osiemdziesiątych współtworzył ruch reformy harcerstwa skupiony w Kręgu Instruktorskich Harcerskich im. Andrzeja Małkowskiego, w stanie wojennym inicjował powołanie duszpasterstwa harcerzy i mszy harcerskich przy kościele oo. Jezuitów w Łodzi. Pod koniec lat osiemdziesiątych patronował powstaniu ZHR.

After the amnesty and disclosure in 1947, Jerzy Miecznikowski graduated from the Academy of Physical Education in Warsaw. He was a scout instructor, guide and teacher. After the reactivation of ZHP in 1956, he was for many years the leader of the informal opposition to the authorities of regional scouting units and to those of the Headquarters of the scouts. In the 1980s, he was a co-founder of the scouting reform movement concentrated in Andrzej Małkowski Scout Instructors Circle, and during the period of martial law, he initiated the establishment of a pastoral ministry for scouts and scout masses at the Jesuit church in Łódź. At the end of the 1980s he was one of the patrons of establishing Republican Scouting Association (ZHR).

Byliśmy młodzi, ale rozumieliśmy, że [...] w innych warunkach nasze działania muszą być inne niż w okresie okupacji hitlerowskiej. Musimy walczyć nie z Polakami, nawet tymi, którzy świadomie lub nieświadomie zapredali się wrogom, ale o Polaków, o ich świadomość, o ich dusze, a przede wszystkim o młodzież.

Jerzy Miecznikowski

We were young, but we understood that ... under different conditions our actions must be different from those during the Nazi occupation. We must fight not against the Poles, even those who have consciously or unconsciously sold themselves to the enemy, but for the Poles, for their consciousness, for their souls, and above all for the youth.

Jerzy Miecznikowski

▼ Jerzy Miecznikowski (z przodu z lewej), Kraków 1981 r. (fot. Tatiana Korycka)

Jerzy Miecznikowski (in front, on the left), Kraków 1981 (photo: Tatiana Korycka)

zdjęcie zajawkowe

Opcje strony